

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jus Canonicum Practice Explicatum, Seu Decisiones Casuum

Ad Singulos Decretalium Gregorii Papæ IX. Titulos, & ad consuetum
Referendi modum accommodatæ. Opus Novum

Complectens alteram Decretalium medietatem, videlicet nonaginta duos
Titulos, à Titulo XX. libri III. de Feudis usque ad finem

Pichler, Vitus

Ingolstadii, 1734

Decisio CXXXVI. De Matrimonio cum sorore priùs defloratæ ante
adventum dispensationis contracto.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62204](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62204)

TITULUS XIII.

De eo, qui cognovit Consanguineam
Uxoris suæ, vel Sponsæ.

DECISIO CXXXVI.

De Matrimonio cum sorore prius de-
floratæ ante adventum dispensatio-
nis contracto.

SPECIES FACTI.

<p>Vigilius nobilis juvenis cum Doróthea paris nobilitatis rem habuit, & quia ædes Dorotheæ sæpius frequentavit, familiaritatem etiam contraxit cum Amalia sorore Dorotheæ, quæ eò processit, ut amo-</p>	<p>rem suam paulatim totum transtulerit in Amaliam, vel verè, vel saltem ipsi visam pulchriorem, atque etiam Matrimonium ipsi promiserit, nihil cogitans vel sciens, se cum Amalia propter illicitam cum sorore copulam contraxisse impedimen- tum</p>
--	--

tum affinitatis. Rescijt autem ad postea, dubitavit tamen, an incurreret hoc impedimentum, eò quòd ignoraverit illud à Jure esse annexum suo delicto. Idcirco venit ad me & interrogavit, an indigeat dispensatione, & cum annuerem, statim scripsit Romam, ut per amicum, ibi satis potentem, obtineret dispensationem à S. Pœnitentiaria, quia hoc impedimentum erat prorsus occultum. Paulò post intellexit, Pœnitentiariam eius desiderio certè gratificationem, & intra mensem certò adfore dispensationem. Quapropter omnia parat ad nuptias, invitat hospites, & spe intra mensem adventuræ dispensationis diem nuptiarum designat primam post mensis lapsum. Biduò ante decretam festivitatem nuptialem sollicitus & anhelus occurrit ad me seiscitans, an, si intra biduum non venerint litteræ

dispensationis, quas jam expeditas in via adhuc hæere sat certis argumentis probavit, licitè possit pergere celebrando nuptias? Respondi, id quidem ipsi in his circumstantijs licitum esse, ac Matrimonium, si revera Romæ jam tum expeditæ fuerint litteræ, validum fore, abstinendum tamen esse sub peccato ab usu Matrimonij, donec certò constiterit per exhibitas litteras, dispensationem priùs jam fuisse datam. Quæruntur jam duo. 1. Utrum Vigilius invincibiliter ignorans, se contraxisse impedimentum affinitatis, illud incurreret, & dispensatione indiguerit? 2. An ante adventum dispensationis probabilissime jam obtentæ Matrimonium validè ac licitè potuerit contrahere cum Amalia.

QUÆSTIO I.

An Vigilius, invincibiliter ignorans, à Jure statutum esse impedimentum affinitatis in copulam illicitam, illud contraxerit?

Ne.

Negant Paludanus, Major, Baucius apud P. Burghaber *centur. 2. casu 54.* & Fernandez apud Diana p. 10. rr. 13. *resol. 51.* dicere aulius est hanc opinionem esse communioem. Rationem dant 1. quia impedimentum affinitatis ex copula illicita est statutum propter delictum, consequenter in poenam; sed poenas à Jure statutas non incurrit invincibiliter eas ignorans, v. g. censuras. *c. 2. de Confit. in 6.* Sanchez. *l. 9. de Matrim. d. 30. n. 1.* ergo 2. Qui post contractum Matrimonium carnaliter cognoscit consanguineam, v. g. sororem suam uxoris, invincibiliter tamè ignorat, in suum delictum à Jure itatuta esse privationem juris petendi debitum conjugale à sua uxore, non incurrit hanc privationem & impedimentum affinitatis respectu suam uxoris, quia hæc privatio & impedimentum habet ratione poenæ, ut docent Tambr. Bonac. Perez, Palao, Sporer, & alii satis communiter apud P. Kugler *de Matrim. n. 1319.* ergo nec ille, qui carnaliter cognoscit vel cognovit consanguineam, v. g. sororem sponsam, invincibiliter tamen ignoravit, suo delicto esse annexum à Jure impedimentum affinitatis, istud incurrit, cum utraque dispositio proveniat ab eodem Jure Ecclesiastico ex eadem causa delicti, ac Tridentinum *sess. 24. c. 4. de ref. Matr.* ut notant DD. parificaverit hoc delictum in eo, quod in utroque casu solum usque ad secundum gradum

inducatur, & privatio juris ad petendum debitum, ubi Matrimonium jam est contractum, & impedimentum affinitatis, ubi est contrahendum. 3. Poena debet proportionari delicto. *c. 5. quam autem. de poenis in 6.* ergo is, qui deliquit ignorans poenam impedimenti affinitatis esse decretam in suum delictum, non ita puniri debet, sicut sciens; sed eodem modo puniretur, si etiam ignorans contraheret hoc impedimentum: ergo dicendum est, ignorantem non contrahere.

Verum levioris hæc momenti sunt, quam ut meum assensum obtineant, imò pro indubitato tenendum cenfeo, Vigiliam non obstante sua ignorantia contraxisse affinitatem cum Amalia per copulam fornicariam cum sorore, atque ideo dispensatione opus habuisse. Fundamentum meum unicum & efficacissimum est hoc: impedimentum affinitatis ortæ ex copula illicita, sicut reliqua ferè omnia impedimenta Matrimonij dirimentia (exceptò juxta me impedimento Criminis) statutum est non ut poena, saltem principaliter, sed ut inhabilitas, scilicet propter eandem causam, propter quam inductum à Jure est impedimentum affinitatis ex copula licita seu conjugali, quia nimirum Jus Ecclesiasticum censuit esse Juri ac dicentia Naturali conforme, ut, qui per copulam carnalem, per quam una caro factus cum complice, & sic hujus cog-

nationis fines ingressus est, cum alia ejusdem cognationis ob reverentiam & pietatem erga sanguinem absque dispensatione Matrimonium contrahere non possit. Dicastillo 17. 10. de Matrim. d. 9. n. 108. & alii communiter: atqui inhabilitates à Jure statutz incurruntur etiam ab ignorantibus, ut patet in impedimento Clandestinitatis, Impuberitatis, Raptus, Ligaminis, Cognationis spiritualis & Legalis, Consanguinitatis, Affinitatis ortæ ex copula licita &c. in Irregularitatibus ex defectu ortum habentibus &c. Pirhing tit. de Constit. n. 50. & plerique omnes: ergo. Nec obstat, quod in hoc impedimento contrahendo intervenerit delictum; quia etiam in Clandestinitate, Raptu, Metu injustè incusso, Ligamine &c. intervenit delictum, & tamen ista impedimenta contrahuntur etiam ab ignorantibus, eò quod non in pœnam, saltem principaliter, introducta sint, sed ut inhabilitates ad Matrimonium propter bonum publicum.

Obmota facile dimoventur. Auctoritas ab aliorum communi doctrina penitus enervatur, præsertim cum rationes Adversariorum nitantur manifestè falsò supposito, quod nempe affinitas, ex copula illicita ortum trahens, à Jure statuta sit unicè vel saltem principaliter in pœnam. Et hinc ad rationem 1. N. M. Delictum non fuit causa statuendi hoc impedimentum affinita-

tis ex copula illicita, sed alia, quam paulò antè insinuavi, scilicet illa, propter quam introductum est impedimentum affinitatis ex copula licita seu conjugali, quod juxta omnes incurritur etiam ab ignorante: delictum fuit potius causa restringendi hoc impedimentum affinitatis ex copula illicita ad secundum gradum inclusivè, cum tamen impedimentum affinitatis ex copula licita ortum extendatur usque ad quartum gradum inclusivè; sic restrinxit Tridentinum s. 24. c. de Res. Matrim. Ad 2. Alii forte communius negant Antec. ego concedo, sed N. Conseq. & paritatem; quia privatio juris ad petendum debitum à propria uxore vel unicè vel saltem principaliter statuta est in pœnam, partim quia ipsum Jus in c. 1. h. t. privat jure petendi debitum scienter peccantes cum consanguinea uxoris, & in c. 6. c. 10. eod. coniugem innocentem non privat, partim quia, quamvis peccans cum consanguinea uxoris suæ contrahat impedimentum affinitatis ex copula illicita & incestuosa quoad consanguineas uxoris in ordine ad contrahendum cum ipsius Matrimonium usque ad secundum gradum inclusivè, non obstante sua ignorantia, quoad uxorem tamen suam & in ordine ad Matrimonium jam contractum non contrahit affinitatem vel inhabilitatem, quia Matrimonium semel validè contractum non dissolvitur; solum

igitur in pœnam privatur jure petendi debitum; quæ tamen pœna non incurritur ab ignorante, ut ipsimet Adversarii contendunt. Ad 3. N. Conf. vel potius suppositum, quod impedimentum affinitatis ex

copula illicita proveniens sit introductum in pœnam, unice vel principaliter saltem.

QUÆSTIO II.

An Vigilius ante adventum dispensationis probabiliſſimè jam obtentæ Matrimonium validè & licitè potuerit contrahere cum Amalia?

Valorem, etiam supposito, quod dispensatio jam fuerit Romæ obtenta & expedita (si enim nondum fuisset obtenta, clarum est, Matrimonium non valere, cum personæ contrahentes adhuc essent inhabiles) impugnat 1. defectus acceptationis; nam gratiæ, inter quas reputatur etiam dispensatio, quamquam invitis dari possint, non tamen solent, nec obtruduntur, ne vileſcant; sed Vigilius ante contractum Matrimoniale non acceptavit, nec acceptare potuit dispensationem, utpote ipsi nondum inti-

matam & cognitam: ergo. *Ma. constat ex l. qui absenti ff. de acquir. possess. c. si tibi absenti de præb. in 6. ibi: jus in Beneficio, quod absenti confertur, non acquiritur, donec absens ratam habuerit collationem.* Unde Vasq. 1. 2. d. 156. n. 30. & Suar. l. 8. de Legib. c. 15. n. 26. putant, nuptias ante dispensationem certò cognitam invalidè ac illicitè celebrari, quia sic præsumi debet de mente Pontificis, 2. licentia præsumpta, quam scilicet sacerdos præsumit à parochio sibi concessam esse ad assistendum Matrimonio aliorum parochianorum, ut

Ggg 2

ut

ut cum communi docui in meo *Candidato tit. de clandestin despons. n. 22.* non sufficit ad valorem Matrimonij: ergo nec sufficit dispensatio præsumpta ad valorem Matrimonij: sed in hoc casu tantum præsumitur data jam fuisse dispensatio, nec de ea adhuc constat. 3. Licet forte respectu Vigilij, qui dispensationem petijt, possit ea valere in ordine ad contrahendum, quia jam acceptasse censendus est dispensationem, quando petijt, non tamen valebit respectu Amaliæ, & hæc manet adhuc inhabilis ad Matrimonium, quia ipsa insciã fuit petita, & sic ab ea non acceptata dispensatio: sic si ambo haberent vorum castitatis, & una pars peteret dispensationem, altera non, dispensatio non valeret respectu non petentis. Sanchez *l. 8. d. 26. n. 7. de Matrim.*

Licentiam vel licentiam contrahentis Matrimonialis ante adventum dispensationis tollit periculum peccati, cui se exponit Vigilij contrahendo Matrimonium; quia dispensatio per se est relaxatio à lege adhuc vigente & obligante: ergo, ut liceat agere contra legem, relaxatio debet esse nota dispensato; quamdiu enim non est nota, quamvis probabilissimè sit data, tamdiu manet periculum agendi contra legem adhuc obligantem, quod est peccatum.

Sed his non attentis rectè me puto respondiisse cum Soto *in 4. d.*

24. q. 2. art. 1. & Sanch. *l. 3. de Matr. d. 36. n. 6.* Matrimonium (supposito, quòd revera jam fuerit Romæ expedita dispensatio) validè contrahi potuisse, & si probabilissimum fuerit, uti fuit, jam fuisse concessam, etiam licitè. Pars prior constat ex *c. 7. & 9. de Rescript.* ubi dicuntur Rescripta gratiæ, inter quæ etiam est dispensatio extra omne dubium, statim valere à die data, non præsentata. *c. 12. eod. in. 6.* hoc est, quamprimum data est & expedita in Curia Romana gratia vel dispensatio, & non primum consequitur suam valorem, quando actualiter exhibetur vel præsentatur: ergo, si illo tempore, quo contraxit Matrimonium Vigilij, Romæ jam fuit expedita dispensatio, licet ei necdum sit præsentata & exhibita, adeoque nondum intimata, validè contraxit, quia impedimentum & inhabilitas jam fuit sublata. Pars posterior eruitur ex generalibus principiis de Probabilismo, quia generaliter licitum est sequi opinionem probabilissimam, quæ ferè attingit moralem certitudinem, uti in nostro casu se res habebat. præsertim quando aliæ urgentes causæ extrinsecæ concurrunt, uti hic; si enim fuisset dilatatum Matrimonium, fuisset periculum infamiæ & scandali ex eo, quòd homines potuissent suspicari, quòd res erat, vel aliud subesse impedimentum, item prostitutionis Vigilij & offensæ apud consanguineos

neos, jam invitatos hospites, item apud Sponsam, dein expensæ inutiliter factæ &c. Cur autem dissuasorium usum Matrimonij usque ad adventum dispensationis, ratio erat, quia ex una parte potuisset absolute contingere, ut dispensatio necdum esset obtenta, ex altera verò nullum fuit periculum in mora, quæ insuper non diuturna credebatur.

Ad ea, quibus hæc doctrina impugnabatur, facilis est responsio: imprimis circa *Valorem Ad I. N. Min.* nam satis acceptavit Vigilius dispensationem, quando petijt; commune enim omnibus est donationibus, gratijs, & privilegijs, ut, cum aliquis postulavit vel per se vel per alium, cui ad id dedit mandatum, ut statim valeant, vimque suam & robur accipiant, quamprimum consensum præbet, à quo postulatae sunt, antequam postulanti de hoc consensu aliquid innotescat; quia tota vis est in voluntate concedentis, ille autem, cui confertur gratia, dispensatio &c. suum consensum, ordinariè necessarium, jam dedit, dum postulavit gratiam, dispensationem, privilegium. Aliud esset, si Vigilius nec per se nec per mandatarium prius petiisset dispensationem, sed quidam tertius inscio vel non consentiente Vigilio eam postulasset; tunc enim, antequam innotesceret & acceptaretur à Vigilio dispensatio, non valuisset; quia ha-

bet rationem donationis, quæ non acceptata non valet, & quamvis possit Papa absolute gratiam concedere invito, tamen id non est præsumendum. Et de hoc casu intelligendi fortè sunt Vasq. & Suar. allegati: si tamen loquerentur de casu, quo prius petita est dispensatio ab eo, cui jam data at nondum cognita est, cum omni reverentia ab ipsorum opinione recedo, quia præsumendum est, mentem Pontificis esse conformem Juri, quod vult Rescripta gratiæ vim suam obtinere à die data, non primùm à die presentate vel intimatae gratiæ. Ad 2. *dist. Ant.* licentia Parochi merè præsumpta, seu quæ non est data, sed creditur danda, si peteretur, non sufficit. *C. Ant.* non merè præsumpta, sed quæ actu jam est data, nondum tamen intimata, licet probabilissimè ex circumstantijs conjici ac præsumi possit, actu jam esse datam, non sufficit. *N. Ant.* & sub data distinctione etiam *Conseq.* In nostro casu non merè præsumpta, sed jam data supponitur dispensatio. Ad 3. negatur, quòd non valeat respectu Amaliæ; quando enim impedimentum necessariò afficit utramque partem, ut est consanguinitas & affinitas, quæ unana tantùm afficere nequit, satis est dispensationem ab alterutra obtineri vel acceptari, ut profit etiam alteri ignorant. *Sanch. d. 26. cit. n. 6.*

Ggg 3 quia

quia dispensatio exendi debet ad necessarium connexa. Aliud est in casu, quo impedimentum respicit solum unam partem, vel utramque quidem, sed contractum à qualibet particulariter & independentem ab altera, uti in allato in objectione exemplo, ubi utraque pars vovisset castitatem; tunc enim dispensatio cum una non extenderetur ad alteram partem, cum non detur necessaria connexio.

Ad id, quod circa *Licentiam* fuit obmotum, negatur, dari periculum morale vel propinquum peccati, ubi probabilissimum est; seu quasi moraliter certum, legem non amplius stringere, sed jam esse sublatam; & hinc nullum fuit periculum peccati formalis in hoc casu, licet esse potuerit remotissimum peccati materialis, quod non tenemur vitare; alias nunquam liceret sequi opinionem probabilissimam de non-existentia legis; quod non facile quis asseret, minus in praxi observabit. Quam-

vis certò nondum fuerit Vigilio nota dispensatio, nota tamen fuit probabilissimè, & ferè moraliter certò. Hoc tamen adhuc observo, si Curia Romana non soleret dispensare immediatè, sed alteri, v. g. Episcopo, aut Confessario committere vel delegare dispensationem, tunc contraria omnia essent tenenda, eò quòd per expeditionem litterarum Romæ factam dispensatio nondum esset obtenta, consequenter stante impedimento & peractuale dispensationem necdum remoto Matrimonium invalidè ac illicitè contraheretur. Sed mihi asseveranter fuit expositum ac ita, ut prudenter dubitare tum non poterim, ab ipsa Pœnitentia saltem pro hoc casu immediatè dispensari, & probabilissimè dispensatum jam fuisse.

SSO

